

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IX./2020
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 204/2020
populárny názov	Výklad zmluvy súdom
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	27.08.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Ak výklad zmluvy vedie z pohľadu strán touto zmluvou viazaných k absurdným výsledkom, treba sa im vyhnúť inou aplikáciou príslušných ustanovení. Súd by sa preto mal pri výklade zmluvy vyhnúť hlavne takému výkladu, ktorý je pochybný, hlavne s ohľadom na problematické dôsledky, ku ktorým vedie.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa ako nástupkyňa zhotoviteľa na okresnom súde domáhala nezaplatenej časti ceny diela na základe zmluvy o dielo. Okresný súd žalobe vyhovel, avšak krasjký súd prvoinštančný rozsudok zrušil a vec vrátil, načo bola žaloba zamietnutá. Podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu jej práv nedostatočným zistením skutkového stavu, keďže neboli zisťované a preukazované skutočnosti rozhodujúce pre vyriešenie otázky, či a v akom rozsahu má sťažovateľka nárok na odplatu na základe reálne poskytnutého plnenia objednávateľovi z titulu zmluvy o dielo. Sťažovateľka tiež zdôrazňuje, že právnym titulom na zaplatenie ceny diela je samotná zmluva o dielo, a záver, že jej z dôvodu chybnnej fakturácie nárok na zaplatenie ceny diela ani nevznikol, považuje za nesprávny.
z odôvodnenia	Ústavný súd poukazuje na to, že podstatnými náležitosťami zmluvy o dielo sú dohoda o predmete plnenia a dohoda o cene diela, ako i záväzok ju zaplatiť. Odplatosť je teda typickým znakom zmluvy o dielo a zmluvné strany sú s ňou uzrozmene už pri jej uzatváraní, bez ohľadu na to, ako bude dojednaná jej výška či splatnosť. Z odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva, že zmluvu o dielo z 2. februára 2007 považujú za platnú, sporové strany nespochybnili ani skutočnosť, že predmet plnenia bol čiastočne realizovaný a časť ceny diela bola vyplatená. Z uvedeného podľa názoru ústavného súdu

	<p>vyplýva, že po prijatí záveru všeobecných súdov, že nedošlo k splneniu zmluvných podmienok fakturácie ceny (časti) realizovaného predmetu plnenia, bolo ich úlohou zistiť, v akom rozsahu a kvalite bol predmet plnenia skutočne realizovaný, v akom rozsahu pokrýva realizované plnenie už zaplatená časť ceny diela a či došlo zo strany objednávateľa ako vlastníka nehnuteľnosti, ktorej sa predmet plnenia týka, k faktickému prevzatiu a užívaniu predmetu plnenia, prípadne zistenie jeho väd... Pokiaľ sa všeobecné súdy nezaoberali nastolenými otázkami a bez ďalšieho viazali povinnosť zaplatiť cenu za zhotovenie diela len na zmluvne dohodnuté podmienky fakturácie, dopustili sa excesu pri aplikácii relevantných právnych noriem, ktorý je ústavne nekonformný a neudržateľný, majúci za následok porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konania podľa dohovoru.</p> <p>Ústavný súd už judikoval (I. ÚS 243/07) že ak výklad zmluvy vedie z pohľadu strán touto zmluvou viazaných k absurdným výsledkom, treba sa im vyhnúť inou aplikáciou príslušných ustanovení. Súd by sa preto mal pri výklade zmluvy vyhnúť hlavne takému výkladu, ktorý je pochybný, hlavne s ohľadom na problematické dôsledky, ku ktorým vedie.</p> <p>V právnej veci sťažovateľky zvolili všeobecné súdy taký výklad zmluvy o dielo z 2. februára 2007, ktorý má pre jednu zo zmluvných strán (sťažovateľku) nelogické závery, znevýhodňujúce jej postavenie oproti druhej sporovej strane. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd (v zjednocujúcej zhode s rozsudkom prvoinštančného súdu) rozhodol v danej veci celkom formalisticky, svojvoľne a arbitrárne bez toho, aby mal na zreteli samotnú podstatu zmluvy o dielo a práva a povinnosti z nej vyplývajúce pre zmluvné strany, tak ako ju zákonodarca v dotknutých ustanoveniach Obchodného zákonníka koncipoval.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 22. februára 2018 porušené boli. 2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22. februára 2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. 3. Sťažovateľke priznáva náhradu trov konania. 4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 243/07
súvisiace právne predpisy	zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná arbitrárnosť zmluva-zmluva o dielo

spisová značka	II. ÚS 207/2020
populárny názov	Trovy exekúcie
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb

druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.09.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Pokiaľ ide o subjekt, ktorý platí odmenu exekútora za výkon exekučnej činnosti, z ustanovení Exekučného poriadku jednoznačne a logicky vyplýva, že povinnosť platiť túto odmenu zaťažuje povinného, keď odmena súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti sa uspokojuje výlučne z inkasovaných súm.
skutkový stav a základné fakty	Prípado sa týka dvoch takmer identických ústavných sťažností spojených na spoločné konanie, v ktorých sú namietané upovedomenia tej istej exekútorke o čiastočnom zastavení exekúcie. Sťažovatelia doručili v predmetnej exekučnej veci späťvzatia svojich návrhov a žiadali o zastavenie predmetných exekúcií proti povinnej. Súdna exekútorka vydala napadnuté upovedomenia, ktorými zastavila exekúcie v časti vymáhaného nároku a samostatným výrokom rozhodla, že exekúcie v časti vymoženého trov exekúcie pokračujú a vyzvala sťažovateľov ako oprávnených na uhradenie vyčíslených trov.
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd, vychádzajúc z citovaných ustanovení Exekučného poriadku a rozhodných okolností prípadu, je toho názoru, že súdnej exekútorke proti sťažovateľom prislúchala len náhrada výdavkov podľa § 198 ods. 2 Exekučného poriadku, nie však odmena tak, ako ju vyčíslila vo svojich napadnutých upovedomeniach a vyzvala sťažovateľov na jej úhradu.</p> <p>Podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku nárok súdnej exekútorke na (aspoň čiastočnú) odmenu za výkon exekučnej činnosti vzniká vymožením (aspoň časti) vymáhaného plnenia v priebehu exekučného konania [pričom za vymožené plnenie sa považujú sumy, získané súdnym exekútorom niektorým zo zákonom normovaných spôsobov vykonania exekúcie alebo prijaté súdnym exekútorom na uspokojenie vymáhaného nároku – § 198 ods. 2 EP per analogiam, ako aj sumy zaplatené na splnenie vymáhaného dlhu priamo oprávnenému – v tomto prípade má však úhrada účinkov splnenia dlhu jedine za predpokladu uspokojenia zodpovedajúceho nároku súdneho exekútora na odmenu (§ 61f ods. 1 EP)].</p> <p>Oprávnený je dominus litis exekučného konania, z čoho vyplýva, že ak oprávnený navrhne jeho zastavenie (aj bez uvedenia dôvodu), súdny exekútor je povinný tento prejav vôle rešpektovať a vydať upovedomenie o zastavení exekúcie.</p> <p>Ak dôjde k zastaveniu exekučného konania, otázka prípadného nároku súdneho exekútora na odmenu je podmienená „stavom uspokojenia vymáhanej pohľadávky“ ku dňu zastavenia konania a výška nároku exekútora na odmenu je určená sumou, ktorú si na uspokojenie tohto nároku v doterajšom priebehu konania exekútor v súlade s pravidlami uvedenými v § 60 Exekučného poriadku ponechal (§ 198 ods. 2 veta druhá Exekučného poriadku).</p> <p>Z okolností prípadu možno vyvodit', že dôvodom podania návrhu na zastavenie konania bolo uspokojenie exekučne vymáhaných nárokov. Je pravda, že sťažovatelia neinkasovali plnenie od povinnej, ale od jej syna, a to v rámci konania o odporovacej žalobe, nie v rámci exekučného konania. Právnym dôvodom podania odporovacej žaloby však bolo sťaženie uspokojenia pohľadávok sťažovateľov (vymáhaných v predmetných exekučných konaniach) v dôsledku odporovaného právneho úkonu povinnej. Plnenia, ktoré syn povinnej zaplatil sťažovateľom „na dosiahnutie späťvzatia žaloby“, tak boli podľa názoru ústavného súdu plneniami, ktorými syn povinnej uspokojil samotné pohľadávky, vymáhané v predmetných exekučných konaniach.</p> <p>Pokiaľ ide o subjekt, ktorý platí odmenu exekútora za výkon exekučnej činnosti, z ustanovení Exekučného poriadku jednoznačne a logicky vyplýva, že povinnosť platiť túto odmenu zaťažuje povinného, keď odmena súdneho exekútora za</p>

	<p>výkon exekučnej činnosti sa uspokojuje výlučne z inkasovaných súm. Ako už bolo uvedené, v priebehu predmetných exekučných konaní exekútorka neinkasovala žiadnu sumu (pozri bod 8 odôvodnenia nálezu).</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>1. Základné právo sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky upovedomením súdnej exekútorky Mgr. Viery Lesňákovej o čiastočnom zastavení exekúcie v časti výroku o trovách exekútorky a v časti výzvy oprávnenému na úhradu vyčíslených trov exekútorky z 23. decembra 2019 porušené bolo.</p> <p>2. Základné právo sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky upovedomením súdnej exekútorky Mgr. Viery Lesňákovej o čiastočnom zastavení exekúcie v časti výroku o trovách exekútorky a v časti výzvy oprávnenému na úhradu vyčíslených trov exekútorky 23. decembra 2019 porušené bolo.</p> <p>3. Upovedomenia súdnej exekútorky Mgr. Viery Lesňákovej o čiastočnom zastavení exekúcie, obe z 23. decembra 2019, v časti výroku o trovách exekútorky a v časti výzvy oprávnenému na úhradu vyčíslených trov exekútorky zrušuje a vec jej vracia na ďalšie konanie.</p> <p>4. Sťažovateľom priznáva trovy konania.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	<p>exekúcia-trovy exekúcie</p> <p>arbitrážnosť</p> <p>exekúcia-exekučné konanie</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na inú právnu ochranu</p>

spisová značka	II. ÚS 225/2020
populárny názov	Trovy - zásada úspechu
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	27.08.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	<p>V súvislosti s posudzovaním procesného úspechu strán sporu v konaní, ktorého predmetom je nárok, ktorého dôvodnosť a výšku je možné len predvídať vzhľadom na to, že závisí od znaleckého posudku, resp. úvahy súdu, zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však žalobcu, ktorému bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno považovať za procesne neúspešného a ad absurdum ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie „presného“ výsledku konania. Pri rozhodovaní</p>

	o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa žalobou domáhal náhrady škody z ublíženia na zdraví. Sťažovateľ vzal žalobu v časti späť z dôvodu, že počas konania vo veci samej došlo k uhradeniu predmetnej sumy žalovaným, a preto okresný súd konanie o zaplatenie tejto sumy zastavil. Okresný súd tiež čiastočne priznal sťažovateľovi zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Ďalšími výrokmi rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania a že znalecká organizácia má nárok na náhradu trov konania za znalecké úkony voči žalobcovi i žalovanému v rozsahu 50 %. Sťažovateľ napadol odvolaním výroky rozsudku okresného súdu, ktorými žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, ktorým rozhodol o náhrade trov konania a o povinnosti strán zaplatiť znaleckej organizácii náhradu trov konania za znalecké úkony každej v rozsahu 50 %. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil prvoinštančný rozsudok a o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že sťažovateľ nemá nárok na ich náhradu a žalovanému ich náhradu nepriznal.
z odôvodnenia	<p>V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 255 CSP). Aplikácia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Uplatnenie tohto osobitného kritéria na nepriznanie náhrady trov konania prichádza do úvahy len výnimočne a má sa vykladať prísne reštriktívne. Z už uvedeného vyplýva, že pred tým, než všeobecný súd dospeje k záveru o potrebe aplikácie § 257 CSP, je potrebné ustáliť otázku procesného úspechu sporových strán, keďže účelom tohto ustanovenia je odstránenie neprimeranej tvrdosti voči strane sporu, ktorá nemala v konaní úspech v záujme dosiahnutia spravodlivosti. V okolnostiach posudzovanej veci krajský súd priamo, bez predchádzajúceho posúdenia procesného úspechu, resp. neúspechu aplikoval § 257 CSP, pričom jeho záver o procesnom úspechu sporových strán nie je možné z napadnutého rozsudku ani len vyvodiť.</p> <p>Judikatúra i aplikačná prax tiež zdôrazňuje, že ak má súd v úmysle použiť moderačné právo, alebo ak jeho použitie niektorá zo strán navrhne, súd musí umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila. Súd je v prípade použitia § 257 CSP povinný vytvoriť procesný priestor umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k jeho použitiu. Ústavný súd zistil, že v právnej veci sťažovateľa krajský súd neumožnil stranám sporu zaujať stanovisko k aplikácii § 257 CSP.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd v právnej veci sťažovateľa natoľko odchýlil od dotknutých zákonných ustanovení, že zásadne poprel ich účel a význam, v dôsledku čoho je napadnutý rozsudok krajského súdu v posudzovanej časti neakceptovateľný a neudržateľný.</p> <p>V súvislosti s posudzovaním procesného úspechu strán sporu v konaní, ktorého predmetom je nárok, ktorého dôvodnosť a výšku je možné len predvídať vzhľadom na to, že závisí od znaleckého posudku, resp. úvahy súdu, tak ako to bolo v prípade sťažovateľa, dáva ústavný súd do pozornosti krajského súdu právnou vedou i praxou akceptovaný názor, podľa ktorého zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však žalobcu, ktorému bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno považovať za procesne neúspešného a ad absurdum ho zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie „presného“ výsledku konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce.</p>

	<p>Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech, čo sa týka základu uplatneného nároku, a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu.</p> <p>Pri posudzovaní napadnutého rozsudku krajského súdu pozornosti ústavného súdu neušlo, že krajský súd celkom opomenul odôvodniť potvrdenie odvolaním napadnutého výroku o priznaní nároku na náhradu trov konania za znalecké úkony znaleckej organizácii forensic.sk inštitút forenzných medicínskych expertíz proti žalobcovi a žalovanému, obom v rozsahu 50 %. Uvedený postup krajského súdu považuje ústavný súd za svojvoľný a ústavne neakceptovateľný.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd časťou výroku rozsudku Krajského súdu v Prešove z 9. decembra 2019, ktorou potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o náhrade trov konania a o nároku znaleckej organizácie na náhradu trov konania za znalecké úkony proti žalobcovi a žalovanému v rozsahu 50 %, ako aj výrokom, ktorým rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania, porušené boli. 2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 9. decembra 2019 v tej časti výroku, ktorou potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o náhrade trov konania a o nároku znaleckej organizácie na náhradu trov konania za znalecké úkony proti žalobcovi a žalovanému v rozsahu 50 %, ako aj výrok, ktorým rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. 3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania .
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>trovy konania arbitrážnosť aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.